

**การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี
ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา**

**The Value Added of Creative Community Products by Products Processing from
Loincloth of the Multicolored Weaving Group, Nong Wa Subdistrict, Bua Lai District,
Nakhon Ratchasima Province**

นุสรา ทองคลองไทร

Nusara Thongklongsai

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

Nakhonratchasima Rajabhat University, 340 Suranaray roads, Muang Nakhonratchasima, Thailand

Corresponding author e-mail: e-jing_engy@hotmail.com: ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7567-2165>

Received 07/02/2022

Revise 12/02/2022

Accepted 14/02/2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า รวมถึงพัฒนาและผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่สร้างเอกลักษณ์ให้กับชุมชนบนฐานของนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเผยแพร่ให้ชุมชนได้นำไปใช้ประโยชน์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าในพื้นที่บ้านหนองหว้า ซึ่งทางกลุ่มผ้าทอหลากสีและผู้วิจัยได้เลือกใช้สีที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชุมชนมาใช้ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ สีลูกหว้า ได้รับคะแนนและความสนใจมากที่สุด โดยมีเหตุผลมาจาก ความสวยงามของสี ซึ่งเป็นวัตถุดิบในท้องถิ่นและยังสอดคล้องกับคำขวัญของบ้านหนองหว้าที่กล่าวว่า “สีงาม นามลูกหว้า ผ้าหลากสี ของดีบัวลาย” นอกจากนั้นทางผู้วิจัยยังได้นำสีลูกหว้า มาผสมผสานกับสีเหลืองที่เป็นคู่สีตรงข้ามและใช้สีขาวเพื่อเพิ่มความสวยงาม และช่วยให้สีไม่จืดจางจนเกินไป ในส่วนของการสร้างสรรค์แปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้านั้นจากการวิจัยแบบมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดกับตัวแทนกลุ่มผ้าทอหลากสี จึงได้มีการนำผ้าขาวม้ามาแปรรูปให้แตกต่าง จากผ้าขาวม้าที่ทอเป็นผืน โดยจัดเป็นเซตเครื่องแต่งกายของแม่และลูกที่ประกอบด้วยชุดเดรสสำหรับคุณแม่ 1 ชุด ชุดเดรสสำหรับลูก 1 ชุด กระเป๋าสะพาย หมวก แมสปิดปากและป้ายแขวนสินค้า ซึ่งเซตเครื่องแต่งกายนี้ได้นำผ้าขาวม้า ผสมผสานกับผ้าฝ้ายทอสีพื้นและจับจีบระบายเพื่อให้ ดูโดดเด่น หมวกเลือกตกแต่งด้วยโบที่ออกแบบจากผ้าขาวม้า เพื่อให้ดูหวานสดใส กระเป๋าสะพายใบเล็กกะทัดรัด พกพาง่ายและแมสผ้าขาวม้าเพื่อความกลมกลืนของชุด ซึ่งเซตเครื่องแต่งกายนี้สามารถประเมินความพึงพอใจในด้านความสวยงาม ความเหมาะสม ด้านรูปแบบสีสันทันต่อนองต่อผู้บริโภค ความเหมาะสม ด้านประโยชน์ใช้สอย แสดงลักษณะเด่นของพื้นที่ได้อย่างชัดเจน ความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และความเหมาะสมในการผลิตและจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ได้ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ : การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์, แปรรูปผลิตภัณฑ์, ผ้าขาวม้า

Abstract

This research paper aims to present the value added of creative community products. by processing products from loincloth including developing and producing prototypes of loincloth products of the multicolored weaving group, Nong Wa Subdistrict, Bua Lai District, Nakhon Ratchasima Province to guide in developing product prototypes that create a unique identity for the community based on the creative economy policy and disseminate it for the community to take advantage of by using cultural qualitative research methodology with a participatory research process. Design and development of loincloth products in Ban Nong Wa area which the multicolored woven fabric group and the researcher have chosen to use the colors that are unique to the community In product development, Luk Wa received the most points and attention. with reason from the beauty of color. Which is a local raw material and is also consistent with the motto of Ban Nong Wa that says "Si Ngam Nam Luk Wa, colorful fabric of D Bua Lai". Mix it up with yellow which is the opposite color and use white to add beauty and help keep the color from being too bright. As for the creation of products made from the loincloth, it was through participatory research, exchanging ideas with representatives of the colorful woven fabrics group. Therefore, loincloth has been processed to be different. from loincloth woven into a piece. It is classified as a mother and child apparel set which consists of a dress for the mother, 1 dress for the child, a shoulder bag, a hat, a mask, and a hangtag. This outfit set combines loincloth with plain weave cotton and ruffled pleats to make it stand out. The hat is decorated with a bow designed from loincloth to make it look sweet and bright. compact shoulder bag Easy to carry and loincloth mask for the harmony of the outfit. This apparel set can assess satisfaction in terms of beauty, suitability, color patterns that respond to consumers, suitability, usability. clearly show the distinctive features of the area The ability to add value to the product and its suitability to produce and sell commercially at the highest level of satisfaction.

Keywords: Adding Value Product, Processing Products, Loin Cloth

[68]

Citation:

นุสรา ทองคลองไทร. (2565). การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรคด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากหลาย ตำบลหนองหัว อำเภอบัวลาย จังหวัด นครราชสีมา. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (1), 67-82.

Thongklongsai, N. (2022). The Value Added of Creative Community Products by Products Processing from Loincloth of the Multicolored Weaving Group, Nong Wa Subdistrict, Bua Lai District, Nakhon Ratchasima Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (1), 67-82;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.7>

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีประเด็นความท้าทายการพัฒนาในหลายมิติทั้งในมิติเศรษฐกิจ ที่โครงสร้างเศรษฐกิจยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมอย่างเต็มที่ ประสิทธิภาพการผลิตของภาคบริการ และภาคเกษตรยังอยู่ในระดับต่ำ คุณภาพและสมรรถนะของแรงงานที่ยังไม่สอดคล้องกับ ความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ ตลอดจนมิติทางสังคมที่การยกระดับรายได้ของประชากรของประเทศยังคงเป็นปัญหาในภาพใหญ่ จากปัญหาที่กล่าวถึงในข้างต้นนี้ จึงก่อให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาประเทศโดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี 2561 -2580 ในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาตินี้ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ อันได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

ซึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจต้องสอดคล้องกับสังคมและคู่แข่งด้วย เพราะในการที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าจำเป็นต้องทำให้สินค้าเกิดความแตกต่างจากคู่แข่งในการดำเนินการ ซึ่งในการสร้างมูลค่าเพิ่มสามารถทำได้หลากหลายวิธี และในการขายให้กับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มก็ต้องมีการดำเนินการที่แตกต่างกันไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นการตั้งราคาขาย การจัดจำหน่ายผ่านช่องทางจำหน่าย ต่างๆ ซึ่งการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้านี้จะเป็นตัวช่วยให้สินค้ามีลักษณะที่โดดเด่นกว่าสินค้าของคู่แข่ง และสามารถสร้างความจงรักภักดีต่อตัวสินค้าและตราสินค้าในระยะยาว (อาจารย์ฯ คำมูล, 2555)

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ที่มีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ชุมชน และมีกำลังในการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันในตลาดที่ค่อนข้างสูง โดยผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนั้นมีอยู่หลายอย่าง อาทิ เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน ผ้าไหมเนื้อดีจากอำเภอต่างๆ และอาหารที่ขึ้นชื่อคือผัดหมี่โคราช ที่มีการระบุไว้ในคำขวัญประจำจังหวัด โดยเฉพาะในกลุ่มของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองนั้น ถือเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมสูง ซึ่งหนึ่งในประเภทของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองนั้นก็มีผ้าขาวม้าที่ถือว่าได้รับความนิยมในการผลิตและวางจำหน่ายจำนวนมาก ผ้าขาวม้า เป็นผ้าสารพัดประโยชน์ที่คนไทยใช้มาแต่โบราณ (อาภาภรณ์ จันทรสว่าง, 2546) ส่วนใหญ่ผู้ซื้อจะเป็นเพศชาย สามารถใช้นุ่งอาบน้ำ เช็ดตัว คลุมหัวกันแดด หรือทำเปเล่ บ้างก็เรียกว่า "ผ้าเคียนเอว" ผ้าขาวม้ามักมีลักษณะเป็นผ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ความกว้างประมาณ 2 ศอก ยาวประมาณ 3-4 ศอก เป็นผ้าสำหรับผู้ชายใช้นุ่งแบบลำลอง ความกว้างจึงเท่ากับระยะจากเอวถึงกลางหน้าแข้ง ความยาวเท่ากับระยะพันรอบตัวแล้วเหลือเศษอีกเล็กน้อย โดยมากทอเป็นลายตาราง นิยมใช้ด้ายหลายสี ผ้าขาวม้าในประเทศไทยมีชื่อเรียกแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับท้องถิ่น ซึ่งคำว่าผ้าขาวม้า เป็นภาษาทางภาคกลาง ส่วนในภาคอีสานบางแห่งเรียกว่าผ้าแพรว ซึ่งมักจะได้จากการทอด้วยเครื่องทอผ้าที่เรียกว่า กี่ และจะทอเป็นขนาดยาวประมาณ 20-

30 เมตร ต่อการทอแต่ละครั้งแล้วจึงตัดแบ่งออกเป็นผืน ผืนละ 1 วา หรือ ประมาณ 1 เมตรครึ่ง ดังนั้น บางท้องถิ่นจึงเรียกว่าผ้าแพรวาเรียกตามความยาวของผ้าแต่ละผืน สีและลวดลายของผ้าขาวม้าจะแตกต่างกันไปตามความนิยมของท้องถิ่นโดยทางภาคกลาง ผ้าขาวม้าจะมีลวดลายเป็นตารางสก๊อต และของภาคอีสานจะเป็นแบบตาเล็ก ๆ มีความหลากหลายทั้งในด้านเทคนิคไปจนถึงวัสดุ

อำเภอบัวลายตั้งอยู่ทางเหนือสุดของจังหวัดนครราชสีมา แยกออกจากอำเภอบัวใหญ่เป็นอำเภอเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2540 โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 4 ตำบล จำนวน 45 หมู่บ้าน มีพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 80,090 ไร่ ชุมชนอำเภอบัวลายมีการอพยพโดยย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นส่วนใหญ่ โดยเริ่มจากการตอนวัว ควายไปขายที่กรุงเทพฯ และได้ทำการจับจองถางป่าเพื่อใช้เป็นที่ทำการเกษตรสำหรับสะสมเสบียง และเป็นที่พักแรมชั่วคราว ต่อมาได้ปลูกหลักปักฐานทำกิน และอพยพตามเครือญาติมาตั้งรกรากในลักษณะเครือญาติ เพราะกิ่งอำเภอบัวลายเป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วม และเป็นป่าเต็งรัง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นลักษณะที่ดอนเหมาะที่จะเป็นทำเลเลี้ยงสัตว์และปลูกข้าว เมื่อความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำนาทำไร่ และด้วยความเจริญของท้องถิ่นเพราะลำห้วยยางและลำห้วยขี้หนูไหลผ่านทำให้ผู้คนหลั่งไหลเข้ามาตั้งถิ่นฐานเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ทางอำเภอยังมีกลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์จากกิ่งไหมซึ่งถือเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงของอำเภอบัวลาย โดยการนำรังไหมซึ่งไม่ได้ใช้แล้วมาประดิษฐ์เป็นดอกไม้ และตกแต่งเป็นรูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดความสวยงามเป็นที่รู้จักกันดีในจังหวัดภาคอีสาน เพราะเคยได้รับรางวัลจากการประกวดเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังการผลิตผ้าทอมือต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผ้าไหม ผ้าขิด หรือแม้แต่ผ้าขาวม้า นอกจากนี้ผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสีนี้ยังมีความพิเศษตรงที่มีความนุ่ม (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบัวลาย, 2565)

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้นนี้ จึงเป็นที่มาของโครงการวิจัยการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา โดยมีมุ่งที่กระบวนการออกแบบเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้า เพื่อเป็นการสร้างจุดเด่นทางการตลาดให้เป็นที่รู้จักและมีผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าขาวม้ามากยิ่งขึ้น (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง, 2545) ทั้งนี้ยังเป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการได้นำไปพัฒนาสู่กลยุทธ์ทางการตลาดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสร้างแนวทางในการส่งเสริมศักยภาพการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการผลักดันเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นสู่ตลาดสากลให้เติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ได้วางแนวทางและวิธีการดำเนินการวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรเป้าหมาย

ในการศึกษาเรื่องการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหัว อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา วิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรไว้ดังนี้

1.1 ประชากร แบ่งเป็น 3 กลุ่ม เป็นผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่เกี่ยวกับของกลุ่มทอผ้าหนองหัว ผ้าทอหลากสี ตำบลหนองหัว อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา โดยแบ่งเป็น

1.1.1 กลุ่มผู้รู้ (Key Informant) ได้แก่ประธานกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหัว อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา

1.1.2 กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informant) ได้แก่สมาชิกกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหัว อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา

1.1.3 ผู้ที่เกี่ยวข้อง (General Informant) ได้แก่ ผู้ที่ชื่นชอบผลิตภัณฑ์การแปรรูปผ้าขาวม้าที่อยู่ในอำเภอมือง ในจังหวัดนครราชสีมา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้ทำการสุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกในกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหัว อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมาที่สามารถทอผ้าขาวม้าได้ รวม 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลแบบในการวิจัยครั้งนี้มี 2 แบบคือแบบคุณภาพและแบบปริมาณ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบคุณภาพนั้นผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้ (Peter, J.P., & Olsen, J.C., 2010)

2.1 แบบสำรวจ โดยใช้การเก็บภาพสถานที่ แหล่งข้อมูล ผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์เฉพาะที่มีอยู่ในท้องถิ่น

2.2 แบบสังเกต ชนิดที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยใช้การสังเกตจากผลิตภัณฑ์เดิมที่มี

2.3 แบบสัมภาษณ์ ชนิดมีโครงสร้างและชนิดไม่มีโครงสร้าง โดยใช้ในการสัมภาษณ์ความต้องการรวมถึงปัญหาที่พบอยู่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาและออกแบบ

2.4 แบบสอบถาม โดยใช้แบบข้อคำถามในการเก็บข้อมูล ซึ่งมี 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. การสร้างเครื่องมือ

3.1 ศึกษาหลักการ เอกสาร ตำรา

3.2 ดำเนินการตามกำหนดการและขบวนการในการทำวิจัย

[71]

Citation:

นุสร ทอคลองไทร. (2565). การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหัว อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (1), 67-82.

Thongklongsai, N. (2022). The Value Added of Creative Community Products by Products Processing from Loincloth of the Multicolored Weaving Group, Nong Wa Subdistrict, Bua Lai District, Nakhon Ratchasima Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (1), 67-82;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.7>

3.3 จัดทำเครื่องมือ และนำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ

3.4 ปรับปรุงแก้ไข ตรวจทาน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ยึดหลักข้อมูลที่มีลักษณะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสามารถตอบคำถามการวิจัยได้ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งมีวิธีการเก็บข้อมูล 2 ลักษณะ คือ (Peter, J.P., & Olsen, J.C., 2010).

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ชุมชน ข้อมูลปฐมภูมิจาก วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาบริบทของผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์เอกลักษณ์ของพื้นที่และผลิตภัณฑ์ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและแนวโน้มที่ต้องการ

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้เรียงลำดับการเก็บข้อมูลดังนี้

4.2.1 ลงพื้นที่สำรวจภาคสนามและเก็บข้อมูล โดยการสำรวจทั้ง ด้านภูมิศาสตร์กายภาพ ด้านสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต รวมถึงสถานภาพปัจจุบันของพื้นที่

4.2.2 ใช้ในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ผู้วิจัยจะทำการสังเกตสภาพทั่วไปของชุมชน

4.2.3 ใช้แบบสัมภาษณ์ ชนิดมีโครงสร้างเพื่อการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) ทำการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดขึ้น สอบถามตามกลุ่มประชากร ผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.2.4 ใช้แบบสัมภาษณ์ ชนิดไม่มีโครงสร้าง ด้วยการสอบถามปากเปล่าเพิ่มเติม เป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เป็นการสอบถามแบบเปิดกว้าง ไม่จำกัดคำตอบ เพื่อให้ได้ข้อมูล และ เพื่อให้ได้ประโยชน์ที่ต้องการ แล้วนำมาตีความโดยใช้แนวทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษา

4.2.5 ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ชักถามข้อสงสัยและจดบันทึก

4.2.6 ใช้แบบสอบถาม (questionnaire)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการศึกษาสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ วิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการ จำหน่ายและการผลิตนำไปสู่การเลือกชนิดของผลิตภัณฑ์ และแสวงหาแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์ จากนั้นทำแบบร่างผลิตภัณฑ์เพื่อสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง และนำผลที่ได้มาสรุปผลเพื่อตัดสินใจเลือกแบบ สู่การสร้างแบบจำลองเสมือนจริง เพื่อสร้างแบบจำลองเสมือนจริงจากแบบร่างที่ถูกเลือกเพื่อสอบถามความพึงพอใจ โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ

6. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอที่ผู้วิจัยได้นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย รวมไปถึงการลงภาคสนาม ที่ได้รับการวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีและผลิตต้นแบบและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนสามารถตอบตามประเด็นที่จะศึกษาด้วยการนำเสนอในรูปแบบตารางและวิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยและอภิปราย

จากการดำเนินกิจกรรมงานวิจัยเรื่อง การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 แนวทางการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา ด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

ด้านแนวทางการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้าอำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา ด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งได้ทำการศึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้ท้องถิ่นได้เกิดการตระหนักถึงคุณค่าและมีความรู้สึกร่วมในการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้า ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวคิดต้นแบบในการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้า ด้วยการนำผ้าขาวม้าที่ใช้สีที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชุมชนมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นผลสัมพันธ์กับพื้นที่บ้านหนองหว้า และพบว่า สีที่นำมาใช้แสดงถึงภาพลักษณ์ของพื้นที่ซึ่งโดดเด่นและเป็นที่จดจำของกลุ่มที่ถูกสุ่มคือ สีลูกหว้า โดยมูลเหตุที่ทำให้สีนี้เป็นเอกลักษณ์เพราะมาจากคำขวัญของบ้านหนองหว้า นั่นก็คือ “สีงาม นามลูกหว้า ผ้าหลากสี ของดีบัวลาย” ด้านการออกแบบผู้วิจัยได้ใช้สีลูกหว้าผสมผสานกับสีเหลือง ที่เป็นผู้ที่ตรงข้ามและได้มีการนำสีขาวเข้ามาเพิ่มความสวยงามและช่วยให้สีดูไม่จืดจางจนเกินไป ซึ่งมีรูปแบบ ดังนี้

ภาพที่ 1 การเลือกสีผ้าขาวม้า

ที่มา : ถ่ายโดยนุสรา ทองคลองไทร ณ กลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 2 กระบวนการพัฒนาและผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า ของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา

การพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้เชื่อมโยงแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับภาคการผลิตส่วนภูมิภาคเพื่อยกระดับแนวคิดในการออกแบบสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ในการศึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกกลุ่มซึ่งเป็นคนในพื้นที่ เพื่อให้ท้องถิ่นได้เกิดการตระหนักถึงคุณค่าและมีความรู้สึกร่วมในผลการออกแบบ โดยได้ออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นกลุ่มของกระเป๋าที่มีการประยุกต์ใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอของกลุ่ม

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าของพื้นที่ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยรศ.พินาณ สารีธา ได้กล่าวว่า ในปัจจุบันผ้าขาวม้าได้มีการนำมาใช้ในการพัฒนากันมากมายหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นกระเป๋า รองเท้า เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ ฯลฯ แต่ยังไม่ค่อยเห็นเซตเครื่องกายชุดแม่ลูก ผู้วิจัยจึงได้ทำการออกแบบเป็นเซตเครื่องแต่งกายแม่ลูก อันได้แก่ 1) ชุดเดรสสำหรับคุณแม่ 1 ชุด 2) ชุดเดรสคุณลูก 1 ชุด 3) กระเป๋า 4) หมวก 5) แมส 6) ป้ายแขวนสินค้า ทั้งหมด 3 เซตชุด ดังนี้

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เซตชุดที่ 1 ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวคิดในการออกแบบเซตเครื่องแต่งกายแม่ลูกโดยเลือกชุดที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่นและวัยทำงานนอกจากนี้ยังสามารถนำชุดนี้มาสวมใส่ได้หลากหลายโอกาสไม่ว่าจะทำงานหรือใส่เล่นคู่กับลูกสาว โดยได้นำเอาผ้าขาวม้าผสมผสานกับผ้าฝ้ายทอสีพื้นและจับจีบระบายเพื่อให้ดูโดดเด่น ส่วนหมวกเลือกตกแต่งด้วยโบที่ออกแบบจากผ้าขาวม้าเพื่อให้ดูหวานสดใส ส่วนกระเป๋ามีลักษณะใบเล็กกะทัดรัด พกพาง่าย ใช้ทั้งคุณแม่และคุณลูก ส่วนแมสเน้นใช้ผ้าขาวม้าเพื่อเน้นผลิตที่กลมกลืนในเซตเครื่องแต่งกาย

ภาพที่ 2 แบบร่างผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายแม่ลูกเซตชุดที่ 1

ที่มา : นุสรา ทองคลองไทร

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เซตชุดที่ 2 ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวคิดในการออกแบบเซตเครื่องแต่งกายแม่ลูกโดยเลือกชุดที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่นและวัยทำงานที่มีลักษณะเหมือนกันทั้งแม่และลูก โดยเลือกใช้ผ้าขาวม้าเป็นวัสดุหลักที่ผสมผสานแนวกับความเป็นผ้าพื้นถิ่น ตลอดจนถึงแพทเทิร์นการตัดเย็บที่ปกปิด มีซิด มีแขนห่าส่วน และเน้นผูกโบที่เอว เพื่อเพิ่มความน่ารัก ส่วนหมวกออกแบบเพื่อให้เห็นรูปแบบผ้าขาวม้าที่ชัดเจน ส่วนกระเป๋ามีลักษณะใบเล็กกะทัดรัด พกพาง่าย ใช้ทั้งคุณแม่และคุณลูก เน้นสายสั้นถือง่าย ส่วนแมสเน้นใช้ผ้าขาวม้าผสมผสานกับผ้าฝ้ายทอสีพื้น เพื่อเพิ่มความโดดเด่นให้กับเซตเครื่องแต่งกาย

ภาพที่ 3 แบบร่างผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายแม่ลูกเซตชุดที่ 2

ที่มา : นุสรา ทองคลองไทร

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เซตชุดที่ 3 ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวคิดในการออกแบบเซตเครื่องแต่งกายแม่ลูกโดยเลือกชุดที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่นและวัยทำงานที่มีลักษณะเหมือนกันทั้งแม่และลูก โดยเลือกใช้ผ้าขาวม้าเป็นวัสดุ โดยเลือกใช้ผ้าขาวม้าเป็นวัสดุหลักออกแบบ โดยเน้นเป็นเดรสเข้ารูปแขนสั้น และแสดงความเป็นผ้าพื้นถิ่นให้ได้มากที่สุด โดยออกแบบให้มีความสร้างสรรค์ น่ารัก ร่วมสมัย ประดับตกแต่งด้วยกระดุมหน้าเรียงยาวถึงสะโพก ส่วนหมวกออกแบบเพื่อให้เห็นรูปแบบผ้าขาวม้าที่ชัดเจน ส่วนกระเป๋ามีลักษณะใบเล็กกะทัดรัด พกพาง่าย ใช้ทั้งคุณแม่และคุณลูก สายยาวสะดวกในการใช้งาน ส่วนแมสเน้นผ้าขาวม้าเพื่อกลมกลืนกับเซตเครื่องแต่งกาย

ภาพที่ 4 แบบร่างผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายแม่ลูกเซตชุดที่ 3

ที่มา : นุสรุา ทองคลองไทร

จากโดยผู้วิจัยและกลุ่มได้มีการลงมติในการเลือกแบบที่ 1 มาพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์เซตเครื่องแต่งกายแม่ลูกโดยเลือกชุดที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่นและวัยทำงานนอกจากนี้ยังสามารถนำชุดนี้มาสวมใส่ได้หลากหลายโอกาสไม่ว่าจะทำงานหรือใส่เล่นคู่กับลูกสาว เนื่องจากพิจารณาจากลักษณะรูปแบบการใช้งานแล้วให้ความรู้สึกรวมใส่ได้ง่าย และสื่อถึงความเป็นผ้าพื้นถิ่นมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีการตกแต่งด้วยโบเพื่อเพิ่มความน่าสนใจของเซตเครื่องแต่งกายแม่ลูกอีกด้วย

ผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่เลือกจากการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เซตชุดที่ 1 เพื่อผลิตเป็นเซตเครื่องแต่งกายแม่ลูก ดังนี้

ภาพที่ 5 ต้นแบบชุดเดรสสำหรับคุณแม่
ที่มา : นุสรา ทองคลองไทร

ภาพที่ 6 ต้นแบบชุดเดรสสำหรับเด็ก
ที่มา : นุสรา ทองคลองไทร

ภาพที่ 7 ต้นแบบกระเป๋าสะพาย
ที่มา : นุสรา ทองคลองไทร

ภาพที่ 8 ต้นแบบหมวก
ที่มา : นุสรา ทองคลองไทร

[77]

Citation:

นุสรา ทองคลองไทร. (2565). การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าของกลุ่มผ้าทอหลากสี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (1), 67-82.

Thongklongsai, N. (2022). The Value Added of Creative Community Products by Products Processing from Loincloth of the Multicolored Weaving Group, Nong Wa Subdistrict, Bua Lai District, Nakhon Ratchasima Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (1), 67-82;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.7>

ภาพที่ 9 ต้นแบบแมส
ที่มา : นุสรา ทองคลองไทร

ภาพที่ 10 ต้นแบบป้ายแขวนสินค้า
ที่มา : นุสรา ทองคลองไทร

ภาพที่ 11 ต้นแบบเซทเครื่องแต่งกายแม่ลูก
ที่มา : นุสรา ทองคลองไทร

[78]

Citation:

นุสรา ทองคลองไทร. (2565). การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าทลกลี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (1), 67-82.

Thongklongsai, N. (2022). The Value Added of Creative Community Products by Products Processing from Loincloth of the Multicolored Weaving Group, Nong Wa Subdistrict, Bua Lai District, Nakhon Ratchasima Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (1), 67-82;

DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.7>

ภาพที่ 12 รูปแบบการนำไปใช้จริง

ที่มา : นุสรา ทองคลองไทร

สรุปผล

ผลศึกษาแนวทางการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้าอำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา ด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม พบว่ากลุ่มทอผ้าหลากสีได้เลือกอัตลักษณ์ด้านลวดลายของผ้าขาวม้าซึ่งเป็นลวดลายดั้งเดิม และ เลือกสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ พืชพรรณ เป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม โดยทางกลุ่มทอผ้าหลากสีเลือกลักษณะของสีลูกหว้าซึ่งให้สีม่วง และนำมาผสมผสานกับทฤษฎีสีทางด้านการออกแบบโดยเลือกใช้คู่สีตรงข้ามที่เป็นสีเหลือง และนำสีขาวมาใช้เพิ่มเติม เพื่อเป็นโครงสร้างสีในการทอผ้าขาวม้าเพื่อนำไปออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์

สรุปผลการพัฒนาและผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้า ของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้าอำเภอบัวลายจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยสรุปข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากรจากกลุ่มทอผ้าหลากสีต้องการพัฒนาแนวคิดโดยการนำผ้าขาวม้าที่มีลวดลายแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นลายตาราง มีโครงสร้างสีม่วง (ลูกหว้า) สีเหลือง ขาว มาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 5 ชิ้น คือ ชุดเดรสเชิ้ตคุณแม่ - ลูก กระเป๋าสะพาย หมวก และ แมสปิดปาก โดยเป็นการออกแบบที่คำนึงถึงความเหมาะสมด้านความสวยงาม ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านวัสดุ ด้านความโดดเด่น ด้านความมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ด้านการสร้างคุณค่า และมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์

สรุปผลการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่สร้างเอกลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน จากการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มทอผ้าหลากสีต้องการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าเป็นจำนวน 20 คน ใช้การเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต และการสัมภาษณ์ พบว่าผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้ามีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ชุดเดรสเชิ้ตคู่แม่ - ลูก กระเป๋าสะพาย หมวก และ แมสปิดปาก และได้ประเมินผลความพึงพอใจด้านชิ้นงานมีความสวยงาม โดดเด่น มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นคือ 4.82 ด้านชิ้นงานมีรูปแบบสีสันทันตบสนองต่อผู้บริโภคในปัจจุบันคือ 4.80 ด้านชิ้นงานมีประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสมคือ 4.90 ด้านชิ้นงานแสดงถึงคุณลักษณะเด่นของวัสดุผ้าขาวม้าของพื้นที่ได้อย่างชัดเจนคือ 4.82 ด้านชิ้นงานช่วยสร้างคุณค่า และมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์คือ 4.80 ด้านชิ้นงานสามารถผลิตและจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ได้คือ 4.90 ซึ่งหมายถึงมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา นั้นมีความโดดเด่นทางด้านชาติพันธุ์ ด้านภาษา ด้านประเพณี ศิลปหัตถกรรมและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เนื่องจากเขตอำเภอบัวลายมีอาณาเขตติดต่อกันกับหลายอำเภอ ไม่ว่าจะเป็นอำเภอโนนแดง หรือประทาย ดังนั้นจึงมีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมด้านภาษา และวัฒนธรรมการทอผ้าขาวม้า โดยกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลายได้เลือกทอลายของผ้าขาวม้า และลักษณะทางธรรมชาติของพืชพรรณในท้องถิ่นมาเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมผสมผสานกับทฤษฎีสีทางด้านการออกแบบเพื่อเป็นแนวทางการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี โดยถอดอัตลักษณ์ออกมาเป็นผ้าขาวม้าลายตารางซึ่งเป็นลายแบบดั้งเดิม มีโครงสร้างสีที่นำมาใช้ในการทอ สีม่วง (ลูกหว้า) สีเหลือง และ สีขาว ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีเอกลักษณ์ มีความโดดเด่น และ สวยงาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิศา โกมลสิริโชค (2560) ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้ง ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่เกี่ยวข้องอัตลักษณ์ของผ้าปักกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง คือ เนื้อผ้าใยกล้วยง การเขียนเทียน และ ลายปัก ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ด้านศิลปหัตถกรรมในท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งที่ได้ทอใช้กันเองในชุมชนและได้ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษมาสู่คนรุ่นหลัง ซึ่งสอดคล้องกับผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสีที่มีการใช้ลวดลายดั้งเดิม และมีโครงสร้างสีม่วง (ลูกหว้า) เหลือง ขาว ซึ่งเป็นสีที่แสดงถึงอัตลักษณ์กลุ่มทอผ้าหลากสี อ.บัวลาย และได้นำความรู้ไปต่อยอดและบูรณาการแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มทอผ้าหลากสีมีความเข้มแข็ง ยั่งยืน สามารถถ่ายทอดแนวคิดและองค์ความรู้ไปสู่คนรุ่นใหม่ในท้องถิ่นได้

ผลจากการวิจัยในการพัฒนาแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสีจากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างต้องการพัฒนาแนวคิดโดยการนำผ้าขาวม้าที่มีลวดลายแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นลายตาราง และเป็นผ้าขาวม้าที่มีโครงสร้างสีม่วง (ลูกหว้า) เหลือง ขาว นำไปออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ ดังนี้ (1) ชุดเดรสเชิ้ตคู่แม่ - ลูก (2) หมวก (3) กระเป๋าสะพาย (4)

แมสปิดปาก สอดคล้องกับงานวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ของ ญาณิศา โกมลสิริโชค (2560) ที่กล่าวถึงการลงพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ซึ่งงานวิจัยชุดนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการรูปแบบของสินค้าที่เป็นสินค้าจากอำเภอโดยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ จึงร่วมกันกับทางผู้ดำเนินงานวิจัยในการนำ “เต่า” มาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้บริโภคจดจำได้ง่าย อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์และความมีอายุยืน รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ คือ ผ้าที่ใช้บน โต๊ะอาหาร ผ้า màn และตุ๊กตาเต่า ดังนั้นผู้ดำเนินงานวิจัยจึงได้ทำการออกแบบและผลิตต้นแบบของสินค้า 3 รูปแบบตามที่ต้องการ ซึ่งทางกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงบ้านหลายแก้วมีความพึงพอใจในรูปแบบของสินค้า และเมื่อได้รูปแบบของสินค้าแล้วทางผู้วิจัยได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ให้แก่สมาชิกกลุ่มทอผ้าและเยาวชน เพื่อส่งเสริมการขายให้กับผลิตภัณฑ์ในส่วนอื่นด้วย

ผลการวิจัยการศึกษาแนวทางในการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่สร้างเอกลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนจากการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มทอผ้าหลากสีที่มีต่อผลิตภัณฑ์ในด้านการออกแบบที่แสดงถึงอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น เป็นการออกแบบที่มีหน้าที่ใช้สอยสะดวกสบาย เป็นการออกแบบที่มีความสวยงาม เป็นการออกแบบที่มีความแข็งแรง เป็นการออกแบบที่เลือกใช้วัสดุได้เหมาะสม เป็นการออกแบบที่มีความเหมาะสมด้านการแสดงถึงคุณลักษณะเด่นของวัสดุผ้าขาม้า เป็นการออกแบบที่มีความเหมาะสมด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เป็นการออกแบบที่มีความเหมาะสมในด้านการผลิตและจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ พบว่าการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้าได้แก่ (1) ชุดเดรสเซ็กซี่คุณแม่ - ลูก (2) หมวก (3) กระเป๋าสะพาย (4) แมสปิดปาก จากค่าเฉลี่ยด้านการออกแบบความคิดเห็นและความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมด้านการออกแบบของผลิตภัณฑ์ทั้งหมด คือ 4.85 สอดคล้องกับภัทรานิษฐ์ สิทธิพันธ์ (2557) เพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่ย้อมสีธรรมชาติโดยการจัดชุดเสื้อผ้าทอมือและพัฒนาลวดลาย ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนากระบวนการคิดในงานสร้างสรรค์นี้เริ่มโดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการย้อมสีธรรมชาติ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรย้อมจาก สีย้อมเคมีมาเป็นสีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ได้จากวัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นการลดปัญหาการปนเปื้อนของสีย้อมเคมี จากนั้นทำการจัดชุดเสื้อผ้าทอมือและพัฒนาลวดลายผ้ามัดย้อม เป็นการฝึกปฏิบัติงานทางวิชาชีพการออกแบบและ พัฒนาต้นแบบผ้าทอมือจากสีธรรมชาติ และปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าขาม้าทอมือจากสีธรรมชาติและการออกแบบพัฒนาลวดลายผ้ามัดย้อมของผลิตภัณฑ์ได้แก่ ผ้าพันคอ ผ้าผืน เสื้อยืด โดยกำหนดการออกแบบและถ่ายทอดเทคโนโลยีของลวดลายเน้นการเก็บลายและการใช้สารช่วยติด เพื่อให้เกิดโทนสีที่ต่างกันบน ลวดลาย ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านการย้อมสีธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลงานวิจัยในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าของกลุ่มทอผ้าหลากสี ตำบลหนองหว้าอำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสามารถใช้เป็นต้นแบบหรือตัวอย่างด้านการดำเนินงานให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการผลักดัน และส่งต่อกลไกการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย และควรศึกษาการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเผยแพร่ ผลิต และทดลองตลาดจริง ขณะเดียวกันควรประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยมาศึกษาถึงนวัตกรรมเพิ่มเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์ทันสมัยและตรงตามความต้องการของในประเทศและต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- ญานิสรา โกมลศิริโชค. (2560). ผลของการพัฒนาผ้าฝ้ายทอมือที่มีฤทธิ์ยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย. เครือข่ายการบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. (2545). วิธีวิทยาการวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์. (2557). การย้อมสีธรรมชาติ ชุมชนบ้านทัพคล้าย. นครปฐม : มิตรเจริญการพิมพ์.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบัวลาย. (2565). ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานพัฒนาชุมชน. [Online] <https://district.cdd.go.th/bualai/>. [11 กุมภาพันธ์ 2565]
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อาจารย์ คำทูล. (2555). ผลของการจัดกระบวนการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อความสามารถในการเพิ่มมูลค่าสินค้าท้องถิ่นของผู้ประกอบการชุมชน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภาภรณ์ จันทรสว่าง. (2546). ผ้าขาวม้าแห่งโชคชะตา ทางเลือกใหม่สู่สากล. กรุงเทพฯ : สำนักวัฒนธรรมแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ.
- Peter, J.P., & Olsen, J.C. (2010). *Communities : A Survey of Theories and Methods of Research*. New York: The MacMillan Company.